

سال دوازدهم، شماره ۵۰، پاییز ۱۳۹۲

خبرنامه

انجمن حشره‌شناسی ایران

سخنی با اعضای محترم

با عرض سلام، به یاری خداوند و با هم‌کاری عده‌ای از اعضا، شمارگان خبرنامه منتشر شده اینک به پنجاه می‌رسد. در این شماره نیز اخبار انجمن و چند خبر پژوهشی و هم‌چنین بخش دوم معرفی گروه گیاه‌پزشکی دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه گیلان و روش‌های ردیابی و کنترل پروانه‌ی مینوز گوجه‌فرنگی ارایه شده‌اند. بخش ملاحظاتی در انتشار مقالات به یادآوری نکاتی در انتخاب موضوع پایان‌نامه، به عنوان نخستین گام برای تحقیق و انتشار مقالات، اختصاص داده شده است. ناگفته پیداست که انتشار منظم خبرنامه تنها با توجه و ارسال مطالب از طرف شما امکان‌پذیر می‌باشد. از این‌رو خواهشمند است، اخبار و پیشنهادهای خود را برای درج در بخش‌های مختلف خبرنامه به آدرس الکترونیکی انجمن، info@entsociran.ir ارسال فرمایید. با سپاس - دبیر خبرنامه

اخبار انجمن (معصومه مقدم، دبیر انجمن حشره‌شناسی ایران)

■ سومین مجمع عمومی دوره‌ی نوزدهم انجمن حشره‌شناسی ایران در تاریخ ۱۶/۸/۱۳۹۲، ساعت ۱۰ صبح در تالار سخنرانی بخش حشره‌شناسی کشاورزی موسسه تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور، با حضور اعضای انجمن تشکیل شد.

■ عملکرد انجمن حشره‌شناسی در سال ۱۳۹۱، با معدل نمره B از طرف کمیسیون انجمن‌های علمی ایران ارزیابی شد.

■ اعضای جدید افتخاری انجمن حشره‌شناسی ایران، با پیشنهاد هیات مدیره و انتخاب مجمع عمومی به این شرح اعلام می‌شوند:

(۱) سرکار خانم دکتر پروانه آزمایش‌فرد (۲) آقای دکتر ابراهیم باقری زنونز (۳) آقای دکتر هوشنگ دانشور (۴) آقای دکتر کریم

کمالی (۵) آقای دکتر محمد سعید مصدق (۶) آقای دکتر نورالدین شایسته (۷) آقای دکتر منصور عبایی (۸) آقای Gunter Ebert پروانه‌شناس از آلمان (۹) آقای پروفیسور دکتر Carolus Holzschu متخصص سوسک‌های شاخک‌بلند (خانواده‌ی Cerambycidae) از اتریش (۱۰) آقای پروفیسور دکتر Hsin Chi اکولوژیست حشرات از دانشگاه (National Chung Hsing University, Taiwan) تایوان و (۱۱) آقای پروفیسور دکتر Steven A. Juliano اکولوژیست حشرات از دانشگاه ایلینوی آمریکا.

■ سند راهبردی انجمن مشتمل بر ۱۰ راهبرد و با توجه به اسناد بالادستی کشور همچون سند چشم‌انداز ۲۰ ساله، برنامه‌ی پنجم توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، قانون مدیریت خدمات کشوری، نقشه‌ی جامع علمی کشور، سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش و هم‌چنین با نگاه به اساسنامه‌ی انجمن و آیین‌نامه‌ها و برنامه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تنظیم شد. برای تحقق هر یک از این راهبردها ارجاع به اسناد و قوانین مصوب، پیشنهاد شده‌است.

■ در پی تصویب آیین‌نامه‌های مسابقات دانشجویی نظیر تعیین پایان‌نامه‌ها و مقالات برتر دانشجویی در هیات مدیره‌ی انجمن، اطلاعیه‌ی دعوت از دانشجویان جهت ارسال پایان‌نامه‌ها و مقالات دانشجویی در تارنما قرار گرفت و در نهایت از مجموع ۹ پایان‌نامه‌ی ارسالی، سه پایان‌نامه با توجه به ظوابط مندرج در آیین‌نامه انتخاب شدند: **نفر اول:** سرکار خانم مهندس **خدیجه مداحی**، فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد رشته حشره‌شناسی کشاورزی و دانشجوی دکتری دانشکده کشاورزی دانشگاه گیلان. **نفر دوم:** سرکار خانم مهندس **سودابه امینی**، فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد رشته حشره‌شناسی کشاورزی، دانشکده

کشاورزی دانشگاه گیلان و دانشجوی دکتری حشره‌شناسی کشاورزی دانشگاه تهران. نفر سوم: سرکار خانم مهندس محبوبه حدادیان، فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد رشته حشره‌شناسی کشاورزی دانشکده کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات شیراز و دانشجوی دکتری حشره‌شناسی کشاورزی دانشگاه رازی کرمانشاه. از نفرات برتر با اهدای لوح تقدیر و جایزه‌ی نقدی تجلیل به عمل آمد.

اخبار پژوهشی

■ گزارش زنبور پارازیتوئید لارو مگس میوه زیتون (*Bactrocera oleae* (Dip.: Tephritidae) در تاریخ ۱۳/۶/۱۳۹۲، حین اجرای پروژه‌ی تحقیقاتی روی مگس میوه‌ی زیتون در روستای سیاهپوش بخش طارم سفلی استان قزوین، تعداد ۵۰۰ میوه‌ی آلوده‌ی زیتون جمع‌آوری شد که در استوانه‌های پلاستیکی، در هرکدام به تعداد ۱۰۰ نمونه، در شرایط آزمایشگاه نگهداری شدند. بعد از دو روز، زنبورهای خارج شدند و توسط آقای دکتر ابراهیم ابراهیمی، محقق موسسه‌ی تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور، به نام *Cyrtosyca latipes* Rondani 1874 از خانواده‌ی Pteromalidae تشخیص داده شدند. نمونه‌برداری‌ها، در تاریخ‌های ۱۳، ۱۸ و ۲۷ شهریور و دوم مهر تکرار و به ترتیب پارازیتیمی به میزان ۹، ۱۴، ۱۸ و ۱۲ درصد ثبت شد. لازم به ذکر است که در سال ۱۳۸۵ نمونه‌هایی از همین جنس، از همان منطقه‌ی طارم سفلی (روستای کلج) جمع‌آوری و تا سطح جنس شناسایی شده‌بود. پیشتر نیز قهاری (سال ۲۰۱۰) این گونه را از روی مگس انبه *Dacus zonatus* گزارش کرده است. بنابراین، گزارش حاضر اولین گزارش از فعالیت این گونه روی مگس میوه‌ی زیتون در ایران می باشد. (علی اکبر کیهانیان، موسسه تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور)

■ اولین گزارش فعالیت سپردار سفید زیتون روی زیتون در ایران *Leucaspis riccae* Targioni Tozzetti, 1881 (Coccoidea: Diaspididae): در سال ۱۳۸۸، طی بررسی

ژنوتیپ‌های زیتون در ایستگاه تحقیقات زیتون طارم زنجان، روی ژنوتیپ شیراز که از استان فارس به ایستگاه منتقل شده‌بود، آثار خسارت سپردار سفید زیتون روی برگ و میوه مشاهده و نمونه‌های جمع‌آوری شده، توسط مقدم، نگارنده‌ی دوم، با نام علمی *Leucaspis riccae* Targioni Tozzetti شناسایی شد. این گونه پیش از این، از روی خرزهره، از قصرشیرین گزارش شده است و گزارش حاضر، اولین گزارش از فعالیت این گونه روی زیتون در ایران می‌باشد. فرحبخش و معینی (۱۳۵۴)، فعالیت این گونه را روی درخت زیتون در کشورهای اسرائیل، قبرس، یونان، ترکیه، ایتالیا و کشورهای افریقای مجاور دریای مدیترانه ذکر نموده‌بودند و هم چنین در کشورهای ترکیه (Sisman & Ulgenturk, 2010) و مصر (Abd-Rabou & Ahmed, 2011) از این شپشک به عنوان یکی از آفت‌های مهم زیتون نام برده شده‌است. (محمد ولی تقدسی، مرکز تحقیقات کشاورزی زنجان، معصومه مقدم، علی اصغر زینانلو و کریم مصطفوی)

معرفی گروه گیاه‌پزشکی دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه گیلان (قسمت دوم):

در شماره‌ی قبل در معرفی گروه گیاه‌پزشکی دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه گیلان، به تاریخچه‌ی مختصر و امکانات آزمایشگاهی و تحقیقاتی گروه پرداخته شد. در ادامه‌ی مطالب پیشین، در این بخش انتشارات و مشخصات اعضای هیات علمی و کارشناسان گروه نام‌برده، ذکر می‌شوند.

گروه گیاه‌پزشکی دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه گیلان، با ۱۳ عضو هیات علمی، تاکنون ۶۲۹ مقاله در مجلات علمی-پژوهشی و نمایه شده در ISI، ۱۳ عنوان ترجمه کتاب و ۱۷ عنوان کتاب تالیفی به چاپ رسانیده است.

مشخصات اعضای هیات علمی و کارشناسان گروه گیاه‌پزشکی دانشکده علوم کشاورزی گیلان، شامل نام و نام خانوادگی، مرتبه‌ی علمی، پست الکترونیکی و تخصص آن‌ها به شرح زیر می‌باشد:

که هر محقق در این عرصه خواهد پیمود و پرواضح است که اگر گام اول را کج نهد، تا ثریا کج خواهد رفت.

مرحله‌ی نخست، انتخاب موضوع پایان‌نامه متناسب با محدوده‌ی زمانی و امکانات موجود است. توجه داشته باشید کشفیات بزرگ و فرضیات جهان‌شمول علمی، ده‌ها سال و یا عمری برای محقق یا تیم تحقیق زمان برده‌است. دانشجو فقط کمتر از دو سال فرصت دارد تا موضوع را به گونه‌ای محدود کند که از یک سو به لحاظ علمی و منطقی صحیح باشد و نتایج به دست آمده چیزی به آگاهی‌های علم حشره‌شناسی بیافزاید و از سوی دیگر در حد و اندازه‌ی باشد که در طی انجام آن اشراف کامل به تحقیق یافته و فرصت مطالعات عمیق و کامل در مورد آن را داشته باشد.

مثالی می‌زنم: از تجربیاتی که در سال‌های اخیر-متأسفانه- به تعداد قابل توجهی مشاهده شده، انتخاب ناآگاهانه‌ی موضوع پایان‌نامه از لحاظ تعدد زیاد تاکسون و یا محدوده‌ی وسیع جغرافیایی است بدون این‌که امکان جمع‌آوری قابل قبول نمونه و یا دسترسی به مجموعه‌ای که نمونه‌های آن منطقه را پوشش داده باشد، در نظر گرفته شود. در آخر این "شبه تحقیق" دانشجو نه فرصتی برای بررسی منابع داشته، نه شناسایی نمونه‌ها توسط خود دانشجو بررسی و یا انجام شده و نه چرایی انجام این تحقیق به واقع توسط دانشجو درک شده است.

آنچه که دانشجو در این مدت وقت و انرژی خود را بابت آن صرف کرده تنها جمع‌آوری ناقص و ارسال حشرات به متخصصین (با کیفیت علمی خوب یا بد) و درج نتایج ارسالی آن‌ها در پایان‌نامه، بدون هیچ‌گونه اشراف و درک کاملی برای خود بوده است. آنچه که در این "شبه تحقیق" بسیار مخرب می‌باشد، غلطها و روش‌های غیر علمی است که دانشجو می‌پذیرد برای گذر از این بن‌بست به آن‌ها متوسل شود. در این بیان بی‌توجهی و یا عدم آگاهی استادی که شاید او نیز همین مسیر را پیموده و یا به دلایل غیر مسوولانه چنین آموزش غلط و عدم صداقت علمی را به‌عنوان راه صواب آموزانده، همان مبنای کجی است که در گذر زمان بیشتر و غیر قابل برگشت خواهد شد.

راه‌های اجتناب از گرفتارآمدن در این دایره‌ی معیوب را در شماره‌ی بعد برخواهیم شمرد. (هیوا ناصرزاده، موسسه‌ی تحقیقات گیاه پزشکی)

احد صحراگرد، استاد، sahra1330@yahoo.com و sahragard@guilan.ac.ir حشره‌شناسی، (کنترل بیولوژیک و اکولوژی)؛ سید علی الهی‌نیا، استاد، a_elahinia@yahoo.com و بیماری‌شناسی گیاهی؛ جلال جلالی سندی، دانشیار، jjalali@guilan.ac.ir و jjalali2001@yahoo.com حشره‌شناسی (فیزیولوژی حشرات)؛ جلیل حاجی‌زاده، دانشیار، hajizadeh@guilan.ac.ir و hajizadeh@yahoo.com حشره‌شناسی (رده بندی حشرات و کنه‌شناسی)؛ سید اکبر خدایپرست، دانشیار، khodaparast@guilan.ac.ir قارچ‌شناسی؛ رضا حسینی، استادیار، rhosseini@guilan.ac.ir، r_hosseini@yahoo.com سیستماتیک حشرات؛ محمد قدمیاری، استادیار، mghadamyari@gmail.com و ghadamyari2002@yahoo.com حشره‌شناسی (سم شناسی و بیوشیمی حشرات)؛ سالار جمالی، استادیار، jamali@guilan.ac.ir و نماتدشناسی؛ آرش زیبایی، استادیار، arash.zibae@guilan.ac.ir و arash.zibae@gmx.com فیزیولوژی حشرات؛ احمد روحی‌بخش، استادیار، a_rouhibakhsh1966@yahoo.com و ویروس‌شناسی؛ حسن پدرام فر، مربی، pedramfar_39@yahoo.com بیماری‌شناسی گیاهی؛ صدیقه موسی‌نژاد، استادیار، mousanejad@guilan.ac.ir و smousanejad@yahoo.com بیماری‌شناسی؛ آزاده کریمی، استادیار، azadeh_625@yahoo.com و a_karimi@guilan.ac.ir اکولوژی حشرات؛ مهدی سلیمی کارشناس ارشد، M2720@YAHOO.CO.IN بیماری‌شناسی گیاهی؛ مهیار رفعتی‌فرد، کارشناس ارشد، حشره‌شناسی کشاورزی.

ملاحظات در انتشار مقالات

■ اهمیت انتخاب موضوع پایان‌نامه: اولین گامی که هر حشره‌شناس در وادی تحقیق بر می‌دارد، پایان‌نامه‌ای است که در دوران دانشجویی الفبای تحقیق را توسط آن مشق می‌کند. به جد می‌توان گفت که پایان‌نامه و آموزه‌های علمی و رفتاری که دانشجو در طی انجام آن فرا می‌گیرد، از مهم‌ترین قدم‌هایی است

چند خبر

-Nachrichtenblatt der Bayerischen Entomologen, 2013 (62): 1-4.

-Papéis Avulsos de Zoologia (Museu de Zoologia da Universidade de São Paulo), 2013(53): 8-31.

-Proceedings of the Entomological Society of Washington, 2013 (115): 3

-Saikaku-Tsūshin, The Japanese Society of Scarabaeoidology, 2013: 26 & 27.

-Zoologische Mededelingen, 2012 & 2013: 86 & 87.

مجله جنگل ایران، نشریه علمی - پژوهشی انجمن

جنگلبانی ایران، ۲: ۱۳۹۲.

شوخی حشره‌شناسی

THE FAR SIDE By GARY LARSON

روش‌های ردیابی و کنترل شب‌پره‌ی مینوز گوجه‌فرنگی: در

شماره‌ی قبل شب‌پره‌ی مینوز گوجه‌فرنگی با نام علمی

Tuta absoluta (Povolny 1994) (Lepidoptera: Gelechiidae)

معرفی شد. در این شماره به روش‌های ردیابی و کنترل آفت

پرداخته می‌شود.

ردیابی شب‌پره‌ی مینوز گوجه‌فرنگی، در مناطق غیر آلوده

(برای تشخیص حضور آفت به روش‌های مشاهده‌ای و فرمونی) و

در مناطق آلوده (برای تشخیص نوسان‌های جمعیت و تعیین زمان

کنترل)، با استفاده از فرمون و تله‌های نوری انجام می‌گیرد.

روش‌های کنترل این آفت عبارتند از: اقدام‌های زراعی و

پیش‌گیرانه (جلوگیری از ورود پروانه به گلخانه‌ها، ردیابی نشا بعد

از ورود به گلخانه و یا مزرعه، بیل زدن کف مزارع و گلخانه‌ها و

بازدید میوه‌های گوجه‌فرنگی در سطح میادین میوه و تره‌بار)؛

مبارزه‌ی بیولوژیک (استفاده از سن‌های شکارگر، زنبورهای

پارازیتوئید تخم، قارچ‌ها و باکتری‌ها علیه مراحل تخم و لارو

آفت)؛ روش‌های شکار انبوه (شامل استفاده از تله‌های فرمونی،

تله‌های نوری، صفحات و نوارهای نایلونی چسبناک و ماده‌های

جذب‌کننده و کشنده)؛ حذف میزبان‌های ثانویه در مزارع و

گلخانه‌ها و سوزاندن بقایای گیاهی و مبارزه‌ی شیمیایی علیه آفت.

(برگرفته از نشریه‌ی ترویجی راهنمای شناسایی، ردیابی و

کنترل آفت شب‌پره‌ی مینوز گوجه‌فرنگی، به قلم احمد چراغیان

(۱۳۹۱)، از انتشارات سازمان حفظ نباتات).

خبرنامه‌ی انجمن حشره‌شناسی ایران:

دبیر خبرنامه: دکتر فریبا مظفریان

زیر نظر هیأت مدیره‌ی انجمن حشره‌شناسی

ایران

تایپ و صفحه‌آرایی: مهندس تندیس عبدالهی

نشانی: تهران، خیابان یمن، مؤسسه‌ی

تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور، واحد ۲،

ساختمان موزه، انجمن حشره‌شناسی ایران،

صندوق پستی ۳۳۱-۱۹۶۱۵

تلفکس: ۰۲۱-۲۲۴۲۷۰۳۷

تارنما: www.entsociran.ir

نشریات تازه رسیده به انجمن

-Arquivos de Zoologia, Museu de Zoologia da Universidade de São Paulo, 2013 (44): 1.

-Contributions to Entomology- Beiträge zur Entomologie, 2013 (63): 1.

-Entomologica Fennica, 2013 (24): 3.

-Entomologische Mitteilungen aus dem Zoologischen Museum Hamburg, 2011 (5): 184-189.

-Graellsia, Revista de Zoologia, Museo Nacional de Ciencias Naturales. Madrid. CSIC, 2013 (69): 1.

-Journal of East African Natural History: A journal of Biodiversity, 2012 (101):2.

-Kogane, The Japanese Society of Scarabaeoidology 2013: 14.

-Mitteilungen- Münchener Entomologische Gesellschaft, 2013, 103.